

Az esélyteremtő óvodáztatás színe és visszája

Készítette:

**Szabóné Kármán Judit romológus, egyetemi oktató
PTE Oktatás és Társadalom Doktori Iskola
SZTE, SE, Sapientia**

Az esélyteremtő óvodáztatás színe és visszája

Mára már közhelynek számít – legalábbis szakmai körökben –, hogy a magyarországi cigányság „felemelkedésének”, integrálódásának egyik legfontosabb feltétele a minőségi oktatásban való részvétel, a magasabb iskolai végzettség elérése, ezáltal a roma/cigány népesség minél szélesebb rétegeinek megjelenése a munkaerőpiacon, a társadalom különböző szinterein; a kutatás, fejlesztés, a köztisztviselés minden területén.

A minőségi oktatás lehetőségeinek, kereteinek biztosítása mellett azonban – az iskolai kudarcok, lemorzsolódások elkerülése végett – ma már nélkülözhetetlen a hátrányos helyzetű és cigány gyermekek számára a **több éven keresztül tartó** minőségi óvodai nevelés biztosítása. Az óvoda az ő esetükben olyan egyedülálló, pótolhatatlan szocializációs közeget, lehetőséget jelent, ami egyfelől az etnikai „másság”-ból (pl. nyelvhasználat, szokásrendszer – s ezek egyáltalán nem a negatív minősítés alá eső tényezőket jelentik!), de leginkább a szegénykultúrából eredő szociokulturális, szociálpszichológiai „másságból” fakadó hátrányok kompenzálását, a többségi társadalom elvárásaihoz igazodó magatartásformák, készségek, attitűdök kialakulását teszi lehetővé. Egyértelműen megállapítható, hogy az óvodáztatásból kimaradó hátrányos helyzetű és cigány gyermekek óriási hátránnyal indulnak az iskolai életbe, jelentős részüknek az iskolai pályafutása kudarccal végződik. Azok a „szerencsések”, akik nem hullanak ki a képzésből, ezeket a hátrányokat egész életükben maguk előtt görgetik, illetve azok ledolgozása, hiányaik pótlása komoly megterhelést, stresszt, nem ritkán önértékelési problémát okoz.

Az esélyteremtő közoktatásnak az egyik legfőbb feladata lenne, hogy a hova-születésből fakadó egyenlőtlenségeket kisimítsa, amennyire lehet, minimálisra csökkentse, s ezáltal a társadalmon belüli intergenerációs mobilitást lehetővé tegye, felgyorsítsa.

Dolgozatomban az óvodáztatás rövid történetét, különböző korokban ráaggatott szerepét áttekintve azt vizsgálom, hogy az ún. esélyteremtő közoktatásban ma miképp valósul meg az esélyteremtő óvodáztatás. Azaz, mi szerepel a kormányprogramokban, s mi a mai magyar valóság.

A hazai óvodáztatás rövid története

A magyarországi óvodáztatás története közel 200 éves múltra tekint vissza. Az első „kiseddóvót” - amely egyben Közép-Európa első ilyen intézménye volt – Brunszvik Teréz (1775-1861) grófnő nyitotta meg Budán, a krisztinavárosi Mikó utcában, édesanyja telkén, Angyalkert néven, 1828. május 27-én. A grófnő odaadó híve volt a svájci pedagógusnak, Pestalozzinak, s a gyermeknevelésben alapműnek tekintette Samuel Wilderspin Infant Education című, 1825-ben megjelent munkáját. E két pedagógus tanait is felhasználva hozta létre óvodáját azzal a céllal, hogy a vagyontalan családok gyermekein – akik nemhogy jó nevelést, de még napközbeni felügyeletet sem kaptak - segítsen. A kiseddóvóban egyaránt fontosnak tartották a „kéz, a fej és a szív” kiművelését, s a foglalkozások jelentős részét tették ki a beszéd-és értelemgyakorlatok. Dalok, versikék tanításán keresztül adták át a gyermekeknek az alapvető erkölcsi és viselkedési szabályokat.

Brunszvik Teréz elkötelezett munkájának köszönhetően az első óvodát hamarosan követték újabb alapítások Budán, Pesten, Besztercebányán, Pozsonyban, Kolozsvárott, Szabadkán, Kassán, Gyomán és Szombathelyen. Az első falusi kiseddóvót Hidja-pusztán (Tolna megye), hozta létre 1836-ban, az uradalmi cselédek gyermekei számára. Ebben az évben alakult meg a

Kisdedővő Intézeteket Magyarországon Terjesztő Egyesület is, mely országos társadalmi szervként a hazai óvodák megszervezését, fenntartását, terjesztését, segítségét vállalta. Az alapító haláláig 80 kisdedővő jött létre az országban. 1837-ben megindult az első óvóképző Tolnán, ahova csak férfiak nyerhettek felvételt. Az intézmény, melyet az Egyesület tartott fenn, 1843-ban Pestre költözött.

Az óvodák hosszú ideig nem tartoztak a hivatalos intézményrendszerhez, csupán 1891-ben kezdték szabályozni a működésüket.

1848. július 20.-án Pesten „egyetemes tanítói gyűlést” tartottak, az aktuális ügyek megbeszélése végett, melyre az egyetemek oktatói mellett az óvodák képviselőit is meghívták.

1862-től vált lehetővé, hogy a pesti óvóképzőbe a férfiak mellett nők is felvételt nyerjenek, majd 1873-tól csak nők vehettek részt a képzésben. 1891. évi 15. tv. az óvodák működésének, s az óvodapedagógusok képzésének szabályait írta elő, két évben meghatározva a felkészülés időtartamát.

Az éppen regnáló politika minden korban igyekezett – a közép-és felsőoktatáshoz hasonlóan - az óvodák működését, szervezeti felépítését, szakmai munkáját befolyásolni, ideológiáját meghatározni.

1917-től az óvodákat állami intézménnyé minősítették, 1948. június 11-én Ortutay miniszterelnöki rendeletben írta elő az egyházi fenntartású óvodák államosítását, s a Vallás-és Közoktatásügyi Minisztérium felügyelete alá való sorolásukat. Az 1953. március 24-én kelt 3. tv. az alábbiakban foglalja össze az óvodák feladatát:

„A kisdedővás feladata a harmadik életévet elért és hatodik életévet be nem töltött (óvodáskorú) gyerekeknek a szocialista pedagógia célkitűzései szerint történő nevelése, gondozása és az általános iskolai tanulmányokra való előkészítése.”

1954. augusztus elején miniszteri utasítás felsorolja az óvodában használható gyermekirodalmi művek 28 kötetét, az összes többi művet el kell távolítani. (Nem sokkal előtte az iskolai könyvtárakban végeztek „tisztoogatást”; így tűntek el Benedek Elek összes művei, a Grimm-mesék, Sienkiewicz, May Károly, Donászy Ferenc stb. művei. Az előírásnak megfelelően száműzni kellett az iskolai könyvtárból Ady, Dante, Jókai, Krúdy, Mikszáth, Móra, Tamási Áron, Dickens, Gárdonyi munkáit is!)

E klasszikusok helyett a Kisdobos újság és a Nők Lapja oldalain megjelenő meséket, versikéket ajánlják a rendeletalkotók.

1955-ben új jelmondat: „Óvónő-és tanítóképzőinknek a kommunista nevelés műhelyeivé kell válniuk!” Az 1958. évi 26. tv. előírta: „Az Óvónőképző Intézet feladata a kommunista világnézetű óvónők képzése.”

1971-ben Miniszteri utasítás született az Óvodai Nevelési Program óvodákba történő bevezetésére; ez a program szabta meg és szabályozta az óvodák belső életét, nevelési irányait, szellemét az 1980-as évek végéig.

1977. június 3-án jelent meg az első miniszteri utasítás az iskolaelőkészítő-foglalkozások bevezetésének megszervezéséről: „Az első osztályba lépő, óvodába nem járó gyermekek részére az iskolai életbe való zökkenőmentes beilleszkedéshez a megalapozottabb felkészítést egyéves időtartamú iskola-előkészítéssel kell biztosítani.”

1986-ban közzétett „a közoktatás VII. ötéves tervi fejlesztésének társadalmi-gazdasági programja” többek között kiemeli; követelmény, hogy „az óvodai nevelés legalább az 5 éves gyermekek számára a tanköteles korba lépés előtt teljes körűvé váljék, az iskolára való előkészítés érdekében.”

A magyar óvodáztatás történetét végigtekintve jól látható, miképp vált egy emberbarát, filantróp, politikamentes kezdeményezés – melynek alap gondolata mindössze annyi volt,

hogy az elhanyagolt gyermekeket megfelelő gondozásban, nevelésben részesítsék – politikai, ideológiai állásfoglalások, befolyásolások, manipulációk színterévé.

Az is nyilvánvaló, hogy az esélyteremtés elmélete már a hetvenes-nyolcvanas években megjelent a közoktatás e területén, az egy éves, iskola előtti foglalkoztatást kimondottan a hátrányok leküzdése érdekében tartották fontosnak.

A gyakorlat azonban az elmélettől függetlenül működött (mint ahogy ez ma is gyakran történik). Az ötvenes években megkezdett, majd a hetvenes években is tovább folytatott, elsietett és túlcentralizált településfejlesztés maga alá temette a kisiskolákat, megindult a falusi iskolák körzetesítése. S ahogy az iskolák megszűntek, úgy szűntek meg az óvodák is, sorvadtak el a települések, maradt magára a vidék, s főleg annak önérvényesítésre gyenge lakossága. 1967/68-as tanévben megközelítőleg 34 000 gyermeket iskolabuszon szállítottak a körzeti iskolákba, 75 tanyasi kollégium, diákotthon működött, közel 4000 gyermeknek biztosítva ellátást. Az 1971-es kormányhatározat tovább sürgette az iskolák összevonását, annak ellenére, hogy az IEA-vizsgálat (International Association for the Evolution of Educational Achievement) felmérése szerint Magyarországon az osztatlan, falusi iskolák diákjainak olvasás, számolás eredményei jobbak voltak, mint a városi iskolásoké.

1987-ben az összevonásoknak köszönhetően 926 településen nem volt iskola, 960-970 településen pedig óvoda sem.

A kilencvenes évektől napjainkig

Az 1990.évi LXV. Törvény a települési önkormányzatok kötelezően ellátandó feladatai közé sorolta az óvodai nevelésről, az általános iskolai oktatásról és nevelésről való gondoskodást.

A közoktatásról szóló 1993.évi LXXIX. Törvény pedig a következőképpen rendelkezik az óvodáztatással kapcsolatban:

24.§ (1). Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség – e törvény 6.§-ának (2) bekezdésében meghatározottak szerinti – kezdetéig nevelő intézmény. Az óvodai nevelés a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások keretében folyik.

(2) Az óvoda a gyermek hároméves korától ellátja – a gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben meghatározottak szerint – a gyermek napközbeni ellátásával összefüggő feladatokat is.

(3) A gyermek – ha e törvény másképp nem rendelkezik – abban az évben, amelyben az ötödik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától napi négy órát köteles óvodai nevelésben részt venni. A kötelező felvételt biztosító óvoda – ha a gyermek betöltötte a harmadik életévét – nem tagadhatja meg a halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, továbbá annak a gyermeknek a felvételét, aki a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény 41.§-a alapján jogosult a gyermek napközbeni ellátásának igénybevételére, illetve akinek a felvételét a gyámhatóság kezdeményezte.

Az elmélet tehát a rendszerváltozás után is készen áll, fontos, nélkülözhetetlen a gyermekek, különösen a hátrányos helyzetű gyermekek óvodáztatása.

S mi a valódi helyzet? Nemzetközi összehasonlításban a kormányzat adatai szerint jól állunk, a 3-6 éves gyermekek 92%-a vesz részt óvodai nevelésben. A helyzet azonban közel sem ilyen kedvező; egyrészt óriási aránytalanság van települések, régiók, de még városrészek, kerületek között is óvodai férőhelyek ill. óvodák számát tekintve, másrészt a papíron öt évesként kötelezően beíratott gyermekek jelentős része – s különösen a hátrányos helyzetű és cigány gyermekek – rendszertelenül, ritkán (vagy egyáltalán nem) látogatják az óvodát.

A jelenlegi, 2009. június eleji hazai helyzetet jól mutatja néhány adat; az idei tanévben 354 267 óvodai férőhelyre 325 677 gyermeket vettek fel. Az óvodáskorú gyermekek 10%-át eleve be sem írárták a szülők. Hiába van látszólag még tartalék is a rendszerben, a férőhelyek,

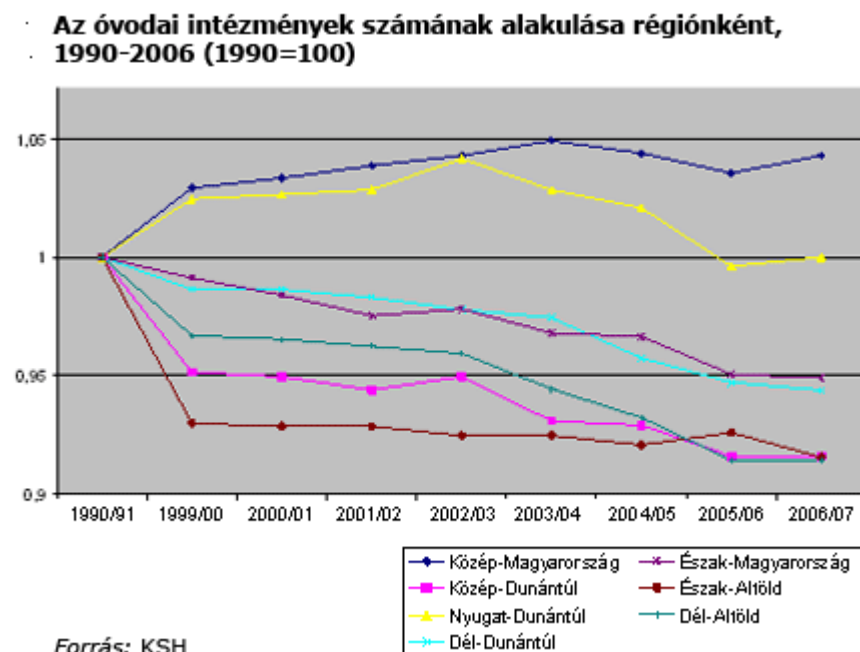
óvodák elosztása egyenetlen, ennek eredménye, hogy a nagyvárosokban, s vonzáskörzetükben zsúfoltak az óvodák, jóval kevesebb a férőhely, mint a felvételre jelentkezők száma. Ugyanilyen gonddal küszködnek az egyre inkább elszegényedő települések is, ahol nő a hátrányos helyzetű gyermekek száma, ugyanakkor az önkormányzat képtelen kigazdálkodni az óvoda fenntartásához, a szakemberek béréhez szükséges összeget. Önkormányzatok vezetői, dolgozói egyöntetűen állítják, hogy a normatívák nem fedezik a fenntartási költségeket, pályázati pénzekkel pedig nem lehet ezt a problémát megoldani, hisz azok egyrészt esetlegesek, másrészt jelentős önerőt feltételeznek.

Mindezek eredménye, hogy egyre több óvoda megszűnik, a fennmaradók olyan többlet kihasználtsággal működnek, ahová már nem tudják felvenni az igénylőket.

S ezek az óvodai férőhely illetve óvoda nélküli települések az országnak a leghátrányosabb helyzetű régióiban vannak! S pontosan ezeken a helyeken termelődik újra az iskolázatlan, munkaerőpiacon képzettség nélkül elhelyezkedni nem tudó, gettótelepüléseken, gettóregiókba tömörülő, szegregáltan élő hátrányos helyzetű és roma/cigány népesség, ahol a szegénykultúra talaján létrejövő szubkultúra a különböző devianciák melegágyaként szolgál.

A kistelepülések óvodáinak, kisiskoláinak megszüntetése beláthatatlan károkat okoz a fentiek miatt az egész országnak, lehetlenné téve a cigányság „felemelkedését”.

Országszerte folyamatosan – elsősorban a fenntartás nehézségei miatt – szűnnek meg óvodák; a 2002/2003-as tanév elején 819 olyan település volt az országban, ahol nem volt óvoda, a 2003/2004-es nevelési évben 30 óvoda, 6122 férőhellyel szűnt meg, 2006/2006-es nevelési évben 70 óvoda, 2150 férőhellyel. A tendenciát jól mutatja a grafikon:

2005/06-ban Magyarország oktatási helyzetéről a következő adatok jelentek meg Az európai országok oktatási rendszereinek információs adatbázisában (Eurybase):

Az óvodai férőhelyek hiánya miatt évente közel 5000 gyermeket utasítanak el az óvodák. Az elutasított gyermekek mintegy fele olyan településen él, ahol egyetlen óvoda van, s a távoli óvodába nem tudják, nem akarják utaztatni kisgyermeküket a munkanélküli, szegény szülők.

Az ország leghátrányosabb helyzetű kistérségeiben vannak nagy számban azok a települések (78), melyekben oktatási intézmények már nincsenek. Ezek a kistérségek az Észak-Magyarország (Borsod-Abaúj-Zemplén megye), Dél-Dunántúl(Somogy, Baranya) és Észak-

Alföld (Szabolcs-Szatmár-Bereg) régiókban található. A 78 településen 1276 0-2 éves gyermek él.

További 92 olyan település van - ugyancsak ezekben a régiókban, kistérségekben -, ahol az óvodai férőhelyek száma kevesebb, mint a 0-2 éves korosztályba tartozó gyermekek száma, azaz 8924 fő.

Az óvodai férőhelyek hiánya – a 92%-os ellátottság ellenére – ma már országos probléma, mint azt néhány, internetről gyűjtött írás is bizonyítja:

Feltöltés időpontja: 2009. május 18.

A márciusi óvodai jelentkezéseken 1209 felvételi kérelem érkezett a kecskeméti, önkormányzati fenntartású óvodákba. 629 gyermek felvételt nyert, 580 kérelmet férőhely hiányában azonban el kellett elutasítani. A nagyobb létszám elhelyezése érdekében a közös igazgatású közoktatási intézmények kezdeményezték, hogy a maximális csoportlétszámtól eltérhessenek.

www.kecskemetilapok.hu

Diósd Község Önkormányzat
Polgármesteri Hivatala
Diósd Község Önkormányzat
Képviselő-testületének

ELŐTERJESZTÉS

A Képviselő-testület 2008. július 3-i rendkívüli ülésére

Tisztelt Képviselő-testület!

A Napköziotthonos Óvoda Felvételi Bizottsága az előterjesztéshez mellékelt levélben megkeresett, kérve a Képviselő-testület segítségét, további óvodai férőhelyek biztosítása érdekében. A jegyzőt tizenöt diósdai család kereste meg levélben, intézkedést kérve az óvodai felvétel során férőhely hiánya miatt elutasított gyermekük ügyében. A Felvételi Bizottság jegyzőkönyvéből kitűnik, hogy 28 gyermeket megfelelő indoklás nélkül, pusztán a férőhely hiánya miatt utasítottak el. Az alábbi törvényi szabályozás alapján megállapítható, hogy jogellenes helyzet áll fenn, aminek feloldására megoldást kell találni.

www.diosd.hu

2009. máj. 20., szerda, 06.30.27

Török Zsolt, Heves megyei országgyűlési képviselő hétfőn a parlamentben interpellációt intézett a Szociális és Munkaügyi Minisztérium Államtitkárához, Korózs Lajoshoz. A téma az óvodai férőhelyek bővítése, óvoda felújítások volt.

www.egeron.hu

Az óvodai férőhelyek száma továbbra is csökken, miközben az óvodások száma 2005-től megint növekszik, aminek egyértelmű következménye a zsúfoltság.

2009. január elejétől az esélyegyenlőség biztosítása érdekében hatályba lépett az ún. óvodáztatási támogatás (beovi), melynek első összege húszezer forint, amit a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratása után kapnak meg a szülők. További tíz-tízezer forintra jogosultak a szülők júniusban illetve decemberben, ha a támogatás feltételeinek megfelelnek, azaz; a beíratott gyermek négy évnél fiatalabb, s az óvodai év legalább hetvenöt százalékában, napi hat órát az intézményben tartózkodik.

A határozat, rendelet, már tervezetként való megjelenése óta indulatokat szít, s kiválóan bizonyítja, hogy az elmélet és a gyakorlat a magyar oktatáspolitikában továbbra sem közeledik egymáshoz, az égető, súlyos gyakorlati problémákra nem születnek hatékony, komoly megoldási javaslatok.

A „beóvodáztatási támogatással” többek között a következő problémák vannak;

1. **Diszkriminál** és – amellett, hogy remélhetően bizonyos rétegeket ösztönöz a gyermek korai óvodába íratására – **káros üzenetet küld** a többi réteg, csoport felé, hisz csak a **halmozottan hátrányos helyzetű** szülők jutnak ehhez a támogatáshoz, azaz azok, akik legfeljebb nyolc általános végzettséggel rendelkeznek, ill. rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülnek. Velük szemben azonban a „csak” **hátrányos helyzetűnek** minősített gyermekek – a hatályos jogszabály szerint azok, akiket családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, illetve akiknek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította – nem részesülhetnek az óvodáztatási támogatásban. Úgy tűnik, hátrányos helyzethez vezet, ha valaki magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik, törekvő, előbbre akar jutni.

2. **Kivitelezhetetlen** – hisz kimondottan az ország azon régióiban, kistérségeiben hiányoznak az óvodai férőhelyek, sőt, maguk az óvodák is, ahol halmozottan hátrányos és hátrányos helyzetű családok, gyermekek az országos átlagnál jóval nagyobb arányban élnek! Esetleg e mélyszegény családok (a cigány családok több, mint 60%-a tartozik ide!) örömmel felvennék ezeket az összegeket, ha lenne óvoda!

A megoldás, s az igazi esélyteremtés az lenne, ha a kormányzat revideálná az óvodák (s a kisiskolák) összevonásáról, megszüntetéséről szóló rendeleteit, határozatait, s minden kistérségben; kiemelten az egyébként is hátrányos helyzetű régiók, Észak-Magyarország, Észak-Alföld és Dél-Dunántúl településein minden gyermek számára biztosítaná az óvodai hozzáférést. Mindez azonban még nem elég, hisz a szegénykultúrában élő réteg számára az előrelátás, a távoli jövőbe való „befektetés” szükségességének felismerése (esetünkben a korai, s rendszeres óvodába járás, mint a gyermek későbbi iskolai sikerességének, s majd boldogulásának feltétele), az ehhez szükséges áldozatok meghozatala nem jellemző. Az a szülő, akinek legfőbb gondja, hogy miből fog fűteni, enni adni gyermekeinek, túlélni egy-egy napot, nem ismeri fel - ha felismeri, szegénységéből fakadóan nem tudja megvalósítani – az óvodában rejlő értékeket, lehetőségeket, ezért nem is tesz meg mindent annak érdekében, hogy gyermeke oda járjon. Ha nem muszáj, nem kelti fel reggel, nem gyalogol ki vele a buszhoz kora reggel (ha nincs óvoda a közelben) stb.. Épp ezért, a mindenkori döntéshozók feladata, hogy – felismerve a hátrányos helyzetű és cigány gyermekek esetében a **több éves** óvodáztatás rendkívüli, életüket, s így az egész társadalom jövőjét meghatározó fontosságát - jogilag is szabályozzák, akár a családi pótlék kiutalásához is kössék e gyermekek négy éves kortól való kötelező és rendszeres, komolyan ellenőrzött óvodáztatását. Természetesen ennek előfeltétele az óvodák megléte az adott településen, s feltétlenül fontos az óvodapedagógusok megfelelő képzése, felkészítése, az óvodai programok „illesztése” az e családból érkező gyermekekhez, az óvodák szemléletének, működésének átalakítása is (pl. nyitott óvodák).

2005 augusztusában Borsod-Abaúj-Zemplén megye óvodáiban végzett kutatást Szabó-Tóth Kinga, vizsgálva a cigány gyermekek óvodáztatását, s azt tapasztalták, hogy a roma gyermekek – feltéve ahol van óvoda – a következő esetekben járnak óvodába 3-4 éves koruktól:

- A szülő maga is volt óvodás, így nem idegen számára az óvodáztatás.
- Az óvoda elfogadó, barátságos légkört teremt, ahol a cigány szülő sem érzi magát és gyermekét kirekesztettnek.
- A gyermek családjával rendszeres kapcsolatban álló védőnő és családgondozó az óvoda (és óvodáztatás) jó hírét kelti, annak szerepét hangsúlyozva kedvet támaszt az óvodába járatáshoz.

- Ha vannak olyan ismerős gyerekek, akik jól érzik magukat az óvodában.
- Ha a cigány kisebbségi önkormányzat fontosnak tarja a gyermekek korai óvodáztatását és tesz valamit ennek érdekében.
- Ha az óvoda aktív kapcsolatot ápol a hatókörébe tartozó lakosokkal. Esetenként családlátogatásokkal kapacitálja őket.
- Ha a cigány kisgyermek idősebb testvérei is járnak az intézménybe, és a szülők jó tapasztalatokat szereztek az óvodáról.

A cigány gyermekek óvodáztatása tehát több tényezőtől függ, de rendkívül fontos, épp ezért minden áldozatot meg kell hozni ennek érdekében.

A kormányzat többször deklarálta, hogy 2010-re mindenki számára elérhetővé kell tenni az óvodai ellátást; helyhiány miatt senkit nem lehet elutasítani. Az elmélet, az elhatározás tehát megszületett, a lázas sürgölődés, óvodaépítés, óvodabővítés nyomait azonban még mindig nem látni hazánkban. Pedig nemcsak az évente eddig elutasított 5000 gyermek áll az óvodák kapui előtt, hanem az említett óvoda nélküli, leghátrányosabb helyzetű régiókban kellene – a gyermekek négy éves kortól kezdődő óvodáztatása érdekében – mindenképp új óvodákat létrehozni, a bezártak kapuit megnyitni. S akkor még nem számoltunk azoknak a szülőknek a gyermekeivel, akiket a legújabb megszorító intézkedésnek köszönhetően (a Gyed és a Gyes háromról két évre történő leszűkítése) 2012 tavaszán, két éves korukban valamilyen intézménybe fel kell venni.

A feladat igen nagy, az általános és teljes körű óvodáztatás megoldása elodázhatatlan társadalmi érdek.

Kossuthról jegyezték fel, hogy politikai jelentőségűnek tartotta a nevelés fontosságát, tagja volt a Kisdédóvó Intézeteket Magyarországon Terjesztő Egyesületnek is, s politikai napilapokban rendszeresen, olykor még vezércikk formájában is nyilatkozott óvodai, iskolai kérdésekben.

Kívánatos lenne, hogy ma is – mikor olyan sok feszültség, bizalmatlanság, ellenségesség, növekvő agresszió jellemzi hazánkat – minél több felelős gondolkodású döntéshozó ismerné fel a korán elkezdett, több éves óvodáztatás fontosságát különösen a leszakadó rétegek gyermekeinek számára, s hoznának olyan bölcs oktatás-, szociálpolitikai és jogi döntéseket, melyek lehetővé tennék, hogy a hátrányos helyzetű, mélyszegénységben élő, jövőkép nélküli rétegek élete, helyzete alapvetően megváltozzon.

Felhasznált irodalom:

Dr. Szüdi János (2004): *A gyermek mindenképp felett álló érdeke*. OMKER Kiadó, Budapest.

Mészáros István (1996): *A magyar nevelés-és iskolatörténet kronológiája 996-1996*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Pukánszky Béla-Németh András (1998): *Neveléstörténet*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Szabó-Tóth Kinga (2007): Adalékok a roma gyerekek óvodáztatásának kérdésköréhez. *Új Pedagógiai Szemle*, 3.sz.

<http://www.koloknet.hu/234>

Lannert Judit (2008): *Tények és számok*.

<http://www.eurydice.org>

Magyarország oktatási rendszere Európai Bizottság Eurybase Az európai országok oktatási információs adatbázisa

